СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 160. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 16-го серпня 1946. No. 160. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, August 16, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

П.А.К. ПРИПИСУЄ СОБІ СИЛУ В НЕДОПУСКАННЮ КАНДИДАТІВ

Вчасі недавніх праивиборів, коли політичні партії наставляли кандидатів на різні становища до осінних виборів, брав діяльну участь Комітет Політичної Акції — POLITICAL ACTION COMMITTEE", знаний під англійською назвою "P.A.C.". Є не політична агенція Конгресу Промислових Організацій — С.І.О. У правиборах перепали 16 конгресмені, проти яких Комітет Політичної Акції вів агітацію за те, що вони брали участь у голосуванню за білом Кейса.

Найбільше замітною людиною, що перепали при правиборах є сенатор Роберт М. Ла Фалет, до якого поваленя мав причинитися теж Комітет Політичної Акції. Ла Фалет був конгресменом з Висканзин упродовж 21 літ. Його попередником в цьому стейті був його батько, який займав уряд сенатора впродовж 20 літ. Родину Ла Фалетів вважали за свого роду політичну династію у Висканзин. Оба сенатори — батько і син — кандидували зі своєї власної — „Прогресивної" — партії, а вчасі останніх правиборів сен. Ла Фалет зголосив свою кандидатуру з Републиканської Партії і перепав 7,000 голосами. Його противник Джозеф Р. МекКарті займав становище окружного судді, був каноніром при воєнній марнарці. У політичних колах Вашингтону пояснюють невдачу Ла Фалета бажанням зміни серед населення. Інші приписують його поразку фактови, що вчасі війни зросло населення міст, а Ла Фалет опирав свою силу на консервативних сільських виборцях.

МОРЯКИ ВЕЛИКИХ ОЗЕР САМОЧИННО ПОЧАЛИ СТРАЙК.

Залоги на деяких кораблях, що оперують на Великих Озерах між Злученими Державами і Канадою, покинули свою працю далеко перед північню середу 14 серпня, хоч страйк мав розпочатися в півночі. Це сталося проти волі морської юнії і безогляду на це, що федеральний уряд вислав посередників на переговори, щоб наладнати непорозуміння між моряками й підприємцями мирною дорогою. Зогляду на це що водна дорога на Великих Озерах вважається за одну з найважливіших для перевозу авт, сталі, вугілля й інших продуктібв, страйк вважається за важну подію в промисловім життю Америки.

ПАНІ РУЗВЕЛТ В АВТОМОБІЛЕВІМ ЗУДАРІ.

Жінка небіжчика президента пані Елінор Рузвелт, переїздила автом через місто Йонкерс під Ню Йорком і не застановила свого авта при зміні світел на перехресті трьох вулиць. Внаслідок цього її авто наїхало на два інші. Серед зудару вона сама потерпіла легкі покалічення на голові, а крім неї ще три інші особи. Один подорожний, що їхав з нею, мусів піти до шпиталю за перевязкою. В поліції записано, що пані Рузвелт задрімала при кермі вчасі переїзду з одної вулиці на другу. Її випущено без арешту.

КАВА ПОДОРОЖІЛА НА 10—13 ЦЕНТІВ.

Бюро Адміністрації Цін дозволило підвищити ціну кави по 10—13 центів на фунті, залежно від якости. Підвишка прийшла тому, що подорожіла зелена кава у Ню Йорку по вісім і чверть цента на фунті. Підскочила теж ціна фасолі по два центи, а знесено обмеження ціни на желятину з черешень, на мараскіно черешні і презерви з деяких інших овочів. Значно підскочила теж ціна на делікатних вовняних матеріях.

ЛЕТУНСЬКА ПОШТА ПОТАНІЛА ДО 5 ЦЕНТІВ.

Президент Труман підписав біл, на підставі якого оплата за летунську пошту буде знижена з 8 на 5 центів від 1 унції в Злучених Державах. Закон входить в життя від 1 жовтня. Для вояків, що служать закордоном, оплата буде виносити теж 5 центів, від унції. Досі була оплата по шість центів від ваги пів унції. Окремі є зарядження при пересилці летунської пошти для американських урядовців і дипльоматів за кордоном.

КОМУНІСТИ ПІКЕТУЮТЬ ГРЕЦЬКИЙ КОНСУЛЯТ.

Перед грецьким консулятом у Ню Йорку появилася пікета „Комітету для Перемоги Мира" з написами, що монархістичний уряд в Греції послугується терроризмом. На це відповів консуль оповісткою в газетах, що закиди терроризму є зовсім неоправдані і що пікетування переводять комуністи на те, щоб затемнити справи Греції, які тепер дискутуються на Мировій Конференції в Парижі. В Греції нема монархістичного уряду, а форму правління вирішить щойно плебісцит.

Нарід в Советах не хоче війни — кажуть відвідувачі

Нарід в Росії не хоче війни і не говорить про війну — оце заява д-ра Луї Д. Нютона, пастора з Атланти, Джорджія, після його повороту літаком з відвідин до Советів. Він їздив разом з делегацією від Амерікен Сосайті фор Рошен Ріліф, яке переняло працю давнішого урядового „Рошен Ріліфу". На чолі делегації їздив Пітер Ґрим, предсідник Торговельної Палати Стейту Ню Йорк. Разом їздили сім осіб. Вони виїхали літаком з Праги до Москви, звідали Ленінград, Сталінград, Мінськ і інші околиці, розмовляли з населенням про війну, а не з дипльоматами і політиками. Мали повну свободу рухів. Кажуть, що населення ліпше відживлене, ніж вони думали, хоч не мають забагато харчів. Люди відносяться дуже приязно до Америки і говорили лише про Америку.

ПЕРОН ОСТЕРІГАЄ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ, ЩО ВІН ПЕРШИЙ ПІЧНЕ АКЦІЮ.

В розмові з представниками Краєвої Революційної Партії в Арґентині, які прийшли відвідати президента Хуана Перона, він сказав, що на випадок революційних затій. він пічне акцію вишдше на один тиждень і кине проти революціонерів силу пів міліона робітників, які його підтримують. Коли він стане на їх чолі, тоді його сила буде міліон — сказав Перон. Про положення Арґентини в міжнародній політиці висловився Перон, що воно знамените. — З Бунос Айрес, столиці Арґентини, звідомляють, що уряд допустить до краю, 1,000 норвезьких квізлінгів на поселення, бо уряд Перона хоче збільшити населення Арґентини з 13,000,000 голов на 100,000,000.

Жиди орґанізують загальне повстання проти Англії

Після останніх подій в Гаїфі, звязаних з примусовим вивозом нелеґальниж жидівських еміґрантів на острів Кипр, положення в Палестині дуже загострилось. В цілій країні відбуваються дальші жидівські виступи проти Великої Британії, при чому доходить до нових крівавих сутичок. Тайна радіовисильня жидівської підпольної терористичної орґанізації Іргун Цвай Леумі взиває до загального повстання проти Великої Британії та до створення підпольної сіоністичної армії. Місцеві жидівські урядовці відмовляються від співпраці з англійцями та резиґнують зі своїх урядів. Створено підпольне сіоністичне правительство. Британська залога, що начисляє 50 до 200 тисяч вояків, перебуває в стані постійного поготівля. В справі Палестини ведуть теж відповідну акцію жидівські організації в усіх інших країнах світа.

ПОЛОЖЕННЯ В ІРАНІ ДАЛЬШЕ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

У відповідь на повідомлення про концепрацію азербайджанських комуністів на північі країни та на стягування ними дальших сил у близькому віддаленні від Казвіну і Теґерану, центральний іранський уряд вислав туди одну дивізію з 15,000 вояків в повному военному виряді. Причина большевицької концентрації невідома, але вважається, що вона стоїть у звязку з рухами британських військ в Іраку здовж південного іранського кордону. Повідомляється теж про дальші рухи советсьокі армії на півночі, що зі советського боку не було ані потверджене, ані заперечене. Іранський міністер війни заявив, що після втрати безпосереднього звязку з азербайджансько-советським кордоном, іранський уряд не має точного образу положення. Американське і британське дипльоматичні представництва в Теґерані з увагою слідкують за дальшим розвитком подій. Лондон відкинув іранський протест проти розташовання британських військ в районі Басра.

ТУРЕЧЧИНА ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА РЕВІЗІЮ КОНВЕНЦІЇ З МОНТРЕ.

Турецький премієр Ресеп Пекер заявив в парляменті, що Туреччина „готова переговорювати зі союзниками та з державами заінтересованими" в справі ревізії конвенції з Монтре щодо контролі Дарданелів. При цьому додав, що базою тих переговорів, як і взагалі турецької закордонної політики, може бути тільки англьо-турецький союз. У відповідь на советську ноту премієр заявив, що Туреччина бажає собі добросусідських взаємин зі Советським Союзом, але при цьому вона теж має інші міжнародні зобовязання, а насамперед вона бажає зберегти повну територіяльну і політичну суверенність. Ресеп Паркер згадав, що взаємини Туреччини і Злучених Держав „продовжують бути задовольняючі", а турецько-британський союз в 1939 р. буде базою турецької закордонної політики в майбутньому, як був теж в минулому. Турецька преса, коментуючи советські домагання до Дарданелів, пригадує, що короткий час після відступлення воєнних баз Советам, балтійські держави вже не мали політичної незалежності. В турецькому становищі щодо Советів не має внутрішньої опозиції. Московське радіо знова заатакувало турецьку політику.

ВИНСТОН ЧОРЧИЛ ПРО АНГЛІЮ В МИНУЛОМУ І МАЙБУТНЬОМУ.

Підчас традиційного обходу в місті Довр, яким вшановано Винстона Чорчила, іменуючи його лордом-протектором і адміралом „Пять Портів", цей заслужений англійський державний муж виголосив промову, в якій м. і. заявив, що в атомовій добі Англійський Канал уже не може задержати для світа своєї ролі сторожа вольностей. В тій цілі треба організувати іншу і далеко більшу силу. Але хоча світ вступив в нову добу, то Анґлія може йому пообіцяти, що подібно, як в минулому, вона й в майбутньому зробить все можливе для оборони вольностей та християнської культури.

МАЮЧИ 91 РОКІВ—ПІШЛА ЗНОВ ДО КАЛЕДЖУ НА НАУКУ. —Миссис Клара Полдінґ, років 91(що покінчила була Милс Каледж в Окленд, Каліфорнія, в 1873 році, вписалась до цього каледжу, щоб відсвіжити у своїй памяті дещо з американської історії, зокрема з історії Горожанської Війни, якою вона особливо цікавиться.

АМЕРИКА ЩЕ НЕ СКАЗАЛА ОСТАННЬОГО СЛОВА НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Останні три дні на Мировій Конференції належали до Советського Союзу та його сателітів і їх використано повністю на те, щоби з одного боку атакувати західний бльок, а з другого, щоби показати Советський Союз як „приятеля" переможених держав, які силою факту належать до советського бльоку. Американська делеґація внесла постанову, що секретар стейту, Джеймс Бирнс, який за цей час був предсідником конференції і вперто мовчав, повинен забрати теж в цій справі голос. Бирнс думає заждати, аж усі держави висловлять свою думку щодо проєктів мирових договорів і тоді—як його повідомляють з Парижа — відповість на всі советські атаки проти Злучених Держав, як теж задемонструє, що Америка не віддасть на поталу, ані не дозволить знищити будьякої країни тільки тому, що вона не приступила до советського бльоку. Це відноситься насамперед до Італії і Греції. Вважається, що подібну віправу дасть большевикам теж британський представник.

СТАНОВИЩЕ БОЛГАРІЇ.

На пленарній сесії Мирової Конференції, дня 14 серпня, Болгарія була третя з черги переможена країна, яка забирала голос в справі проєкту мирового договору. Болгарський представник домагався, щоб його країну признати за співучасника боротьби проти німців, звільнити її від заплати воєнних відшкодовань та прилучити до неї від Греції Західну Тракію. Болгарські домагання піддержували представники Польщі і советської України. Проти цих домагань, як і проти Болгарії взагалі, як „традиційного приятеля Росії", що в двох світових війнах „добровільно став по стороні Німеччини та проголосив війну Англії й Америці", виступив гостро грецький премієр Тсадаріс. На тій самій сесії мадярський представник прохав „справедливості" для мадярської меншини в Румунії і Чехословаччині.

ФРАНЦІЯ НЕ БАЖАЄ СОБІ ПОРОЗУМІННЯ З ПОЛЬЩЕЮ.

Французькі урядові кола в Парижі повідомили, що Франція відкинула польську пропозицію на окремий договір, яким Польща бажала б одержати від Франції признання нового польсько-німецького кордону. В заміну за це, Польща обіцяла піддержати французькі домагання щодо Рурщини, навіть „проти волі Москви". Франція цю пропозицію відкинула, бо „не бажає встрявати в справу польсько-німецького кордону".

БРИТАНСЬКО-ЄГИПЕТСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

У звязку з приїздом єгипетського амбасадора з Лондону до Каїро, який мав привезти нові британські „формули" щодо переговорів в справі нового британсько-єгипетського військового союзу, ця справа знову виринула на світло денне. Нових подробиць щодо самих переговорів не подається, натомість пригадуються найсутніші справи самого договору. До них належать: І. Справа часу евакуації британських військ з Єгипту. Британія домагається пять років, а Єгипет хотів би позбутися гостей швидше. 2. Справа спільного комітету оборони, що мав би координувати британсько-єгипетські заходи оборони Єгипту і Суезу. 3. Майбутня доля англьо-єгипетського Судану, якого Єгипет хотів би прилучити до свого „обєднання долини Нілю".

ТРИҐВА ЛІ ПРО СВОЮ ПОЇЗДКУ В ЕВРОПІ.

Генеральний секретар Обєднаних Держав, Триґва Лі, що після відвідин Англії, Норвегії, Швеції, Данії, Франції, Бельгії, Голяндії, Швайцарії та Советської Росії вернувся до Ню Йорку, заявив, що привіз „багато нових і добрих думок", які думає предложити Обєднаним Державам. Про свою зустріч зі Сталіном Лі заявив, що він був заскочений основним знанням Сталіна політичних справ та що Сталін був „в добрій формі". Щодо можливостей дальшого відложення початку сесії Головної Асамблеї О.Д., Триґва Лі є „дуже заклопотаний", але він є проти того, щоби наради Обєднаних Держав починалися перед закінченням Мирової Конференції.

ПАПА ПРОТИ ТЕРОРУ В ПАЛЕСТИНІ.

Ватиканська газета „Осерваторе Романо" друкує текст промови папи, зверненої посередньо до арабів, жидів та всіх держав заінтересованих в Палестині. Пій XII. виступає проти терору і насильства та взиває до мирного полагодження справи.

ШВЕДИ НАЙШЛИ ВІДЛАМОК РАКЕТИ.

Шведська військова розвідка найшла відламок металю з написом, що походить з одної з таємних ракет, які від місяця травня постійно і тихо перелітають понад Швецією. Шведський премієр заявив, що як довго не устално з цілою точністю походження таємних ракет, шведський уряд не думає звертатися з будькою нотою в цій справі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩЕ РАЗ ПРО АФІДЕВІТИ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ

Доходять до нас такі вісти про положення українських скитальців, що з них можна заключати тільки це, що положення тих нещасливців щораз погіршується. Пишуть нам про якісь нові провірки та якісь нові дискримінаційні розташування. Коли до цього додати ще це, що тепер пишеться в американській пресі про дальшу судьбу скитальців і дисплясованих осіб, то побачимо, що справа ця представляється тепер дуже зле. Це й причина, що різні національні ґрупи в Америці розпочали тепер нову енергійну акцію в цьому напрямі, щоби спровадити до Злучених Держав якнайбільше з тих скитальців-нещасливців, що є з ними кровю споріднені.

А як з нами? Нам здається, що наш загал поводиться у цій справі так, неначе б втратив надію, що вдасться теж і американським українцям спровадити сюди поважніше число українських скитальців з Европи. Це правда, що велике число американських українців поробило старання, щоби дістати сюди своїх рідних, що є між европейськими скитальцями. Одначе ця справа іде дуже пиняво, бо досі дісталося з Европи до Злучених Держав малесеньке число скитальців, всього кілька, а найвище кільканадцять осіб. Та переглядаючи чужомовну пресу переконуємось, що й з іншими словянськими ґрупами не є краще. Наприклад, американські поляки нарікають у пресі, що „ратуємо одиниці, а не сотки чи тисячі поляків", хоч уся польська скитальщина в Европі „добачує в американських поляках останню дошку ратунку".

Якже з цього вийти? Думаємо, що навіть у цьому положенні треба нам усім далі висилати афідевіти українським скитальцям. Що більше: Треба висилати афідевіти не тільки тим, що наші кревні чи знайомі, але й таким, що не мають на американській землі ніякої рідні, ні не мають особистих знакомих, а заслугують на те, щоб їх ратувати. Практика інших національних груп виказує, що цю останню проблему годі розвязати доброю волею поодиноких людей. Тут треба загальної акції, або т. зв. „корпоративного видавання афідевітів", як це роблять великі жидівські організації, а теж протестантські та католицькі. Піддаємо цю думку в цьому розумінні, що це не так легко здійснити. Ми свідомі цього, що нам бракує сил навіть до виконання ось цеї скромної гуманітарної та політичної акції, яка є в програмі наших обидвох центральних Комітетів. Та проте думаємо, що таки треба, щоби Злучений Український Американський Допомоговий Комітет цю справу добре провірив і, якщо можливе, здійснив. З великим трудом і великими перешкодами добились ми свого часу державного визнання цього Комітету, то може вдасться тепер набути ще й це право. Якщо так сталося б, то це уможливили б виратування многих скитальців, яких іншим способом не вдалося б вратувати.

Якщо хочеш мира, будь готовий до війни

„Si vis pacem, para bellum" — якщо хочеш мира, підготовляй війну, доражує стара клясична мудрість, яка сьогодні, в першу річницю закінчення другої світової війни, знову находить своє повне потвердження. Слідкуючи за розвитком світових подій в останньому році, муситься прийти до переконання, що власне Совєти накинули світові знова цю стару засаду про забезпечення мира готовістю до війни, відтягаючи його від мирного прогресу та заставляючи до постійного воєнного поготівля.

Не має сумніву, що після закінчення другої світової війни найбільше труду і зусиль для встановлення мира прикладає Америка. Наша країна була перша, що почала і у великій мірі перевела демобілізацію армії та почала сама переходити до мирного порядку життя. Маючи найбільшу в світі силу, Америка рівночасно виказує найбільше доброї волі, щоб цю силу обернути для конструктивної розбудови та поліпшення умовин людського життя, а не для нової воєнної руйнації. Проголошення Атлянтійського Чартеру, створення Організації Обєднаних Держав, домагання загальної контролі зброєння, головно атомової енергії, скликання мирової конференції, обстоювання на ній прав малих народів та справедливости для переможених, створення УНРРА та признання її величезних фондів на допомогу країнам, що найбільше потерпіли від війни, все це були намагання для встановлення мира і в них Злучені Держави відіграли головну, якщо не виключну ролю.

Старання західних демократій досі завжди натрапляли на впертий спротив Совєтів. В Організації Обєднаних Держав Совєтський Союз надуживає права „вето" і не допускає до вирішення жадної справи, яка не йде по лінії його домагань. В справі контролі атомової енергії, таємницю якої має тільки Америка і вона сама контролю запропонувала, Совєтський Союз ставить свої спеціяльні домагання, які виключають всяку можливість порозуміння в цій справі. Совєтський Союз всіляко паралізував благодійну працю УНРРА і він теж до останньої хвилі був проти скликання мирової конференції. Як її рішуче домагання Америки таки скликано, тоді Совєти докладають усіх зусиль, щоби саботувати її наради, відмовляють всяких прав малим державам та вважають своїм обовязком не допустити до нормалізації европейських відносин. Це саме відносно політики щодо Німеччини та Японії.

Над Европою ще не були розвіялись димові хмари від тількищо закінченої війни, як Совєтський Союз уже почав заключувати військові „договори" зі своїми сателітами, домагаючись від них військових баз на їх території і взаміну даючи їм... військових інструкторів та посилаючи воєнний виряд і зброю. Америка в цьому часі і без окремих договорів посилала цим країнам те, чого вони справді потребували: харчі, одяг та господарський виряд. Замість переводити демобілізацію червоної армії, переставляти своє господарство на мирні потреби та допомоги в цьому теж іншим країнам, як це робила Америка, в Совєтах проголошено нову пятирічку, яка — по словам самої совєтської пропаганди — має на меті насамперед розбудувати армію та „збільшити воєнну силу країни". Америка та Велика Британія докладають усіх зусиль, щоби довести до замирення в поодиноких країнах (Китай, Греція і т. д.), большевики скріплюють свої пяті кольони та всіляко причинюються до заколотів і безпорядків.

Зброєння, збільшування армії та явна підготовка до війни зі боку Совєтів, получені з їхньою диверсійною роботою в політиці та на міжнародньому терені, заставляють теж Америку та Англію відповідно підготовитись „на всякий випадок". Дальші досвіди з атомовою бомбою, творення військового бльоку на американському континенті, британська політика на Близькому Сході і т. д. доказують, що західні демократії рішені не допустити до того, щоб Сталін заскочив їх одного дня так, як це був зробив Гітлер. Останні повідомлення про гострі виступи Молотова і Бирнса на конференції в Парижі, таємні совєтські ракети над Швецією та скріплення американської воєнної фльоти на европейських водах тривожні вістки з Ірану і т. д., заповідають все інше, тільки не мир, якого так прагне втомлене людство. Миром підготовляють війну, яка могла б забезпечити мир.

Ненависть, що зроджена в боязні

Журналіст Рендолф Чорчил, син славного Винстона Чорчила, пише в одній з своїх кореспонденцій до американських газет, на тему британсько-німецької ненависти. Хоче виснити, як це розуміти, що британці тепер зменшують свої харчові пайки, щоби могти таким чином помогти — голодуючим німцям в Німеччині. Роблять це ті самі британці, що вчасі війни слухали з найбільшим вдоволенням і завзяттям, як їх взивали через радіо поводитись „по бестіяльськи" з „брудними безрогами", себто з німцями. Та тепер, пише Рендолф Чорчил, британці такої мови вже не слухали б та їй не приплескували б.

Як і чим це витолкувати?

У відповіди на це Рендолф Чорчил твердить, що англійці — за виїмком малої меншини — вміють добре ненавидіти тільки вчасі війни. Для англійців у війні просто було б немислимим подумати, що їм прийдеться по війні харчувати німців, що вони, так сказати б, будуть відбирати собі з уст, щоби мати що післати німцям. Та як війна минула, вони поводять себе цілком інакше. У війні вони ненавиділи німців, бо їх боялись. Отже їхня ненависть була зроджена з боязні, як це взагалі буває з ненавистю, пише Рендолф Чорчил. Нині положення цілковито змінилось. Нині англійці вже не бояться німців, тому нині нема вже в них до німців цеї ненависти, що була до них вчасі війни. А що німці пізнали, пізнають і далі пізнаватимуть на власній шкірі, що це їм війна принесла, тому теж в Англії тепер не дуже напирають, щоб їх ще гірше карати.

Тема, яку порушив Рендолф Чорчил, цікава ще й з цього боку, коли її брати загально, а не тільки як проблему англійсько-німецької ненависти. Нам здається, що цим, що ненависть зроджується в боязні, дасться пояснити не одно теж і в відношенню українського народу до росіян, поляків, мадярів і румунів. Почетвертований і гноблений український нарід ненавидів їх як гнобителів і наїздників на його рідну землю. Він боявся їх бо вони силою забирали йому землю, його імя, його вищі верстви, а навіть його віру; вони переслідували і нищили його ідеали. Правда, можна сказати, що це грабили і переслідували царський режім чи польська шляхетчина, румунська боярщина чи мадярські феодали, але український селянин не бачив урядової верхівки, але хмару чужих урядовців поміщиків, жандармів, ксьондзів, батюшок, чи кольоністів, що обсіли його рідну землю, заводячи силою нову мову і нові порядки. Всі вони були ворогами його ідеалів, його змагань до свободи і незалежности. Всі вони мали спиратися на грубу силу, армію і зброю, доконуючи ось так грабіжі української землі. Безборонний український нарід цеї грубої сили лякався і ненавидів тих, що її вживали. Тепер з усіх цих грабіжників залишився ще один — кремлівський грабіжник.

Від Гірошіми до Бікіні

Річниця скинення атомової бомби на місто Гірошіма в Японії і експеримент з атомовою бомбою в Бікіні майже збіглися разом. Знавці оцінюють холодно й безсторонно наслідки нещастя в Гірошімі і свіжий досвід в Бікіні і з них приходять до висновків.

Бомбу на Гірошіму скинено 6. серпня 1945 р. Тоді було це місто повне життя, не дивлячися на воєнне положення. Бомба знищила його осередок майже до тла. Та мешканці, які остали при життю, не покинули його. Вони повертали на своє землю і розбудовують нове життя. У річницю катастрофи відправили релігійні поминки за небіжчиків, одначе уладили теж забави й танці для живих. У столичнім місті Токіо зійшлася комісія науковців, які прослідкували наслідки вибуху атомової бомби й оголосили вперше свої помічення. Хоч ще всього не прослідженo, то з цього, що вже звісне, можна прийти до висновку, що атомова бомба не нищить життя на все. Хто вмер, пропало. Мало є трівких наслідків атомової радіо-активности після року. Земля не тратить раз на все своєї плодючости. Виростають нові ростини, повстають огороди, сади. Навіть ушкоджені ростини, не всі погинули, багато з них відродилися.

Виходить, що атомова бомба має лише обмежену силу нищення, як щодо часу так і щодо простору. Смерть від бомби прийшла або вчасі вибуху, або впродовж двох тижнів опісля. Деякі рани, які не були смертельні, почали гоїтися вчасі від трьох до вісім тижнів. З ранених вмирала менша частина, а після вибуху бомби появлялися ще поранення шкіри або випадало волосся. Чотири місяці після вибуху ділання бомби вже не було смертельне.

Бомба принесла смерть на сто відсотків лише в проміні 500 сяжнів від осередку вибуху, а з тих, що найшлися у віддалі поза 500 сяжнів до 1,000 сяжнів, померло 80%. Атомові проміння принесли рани або недугу людям навіть у віддалі двох миль, а багато мужчин і жінок стали неспосібними до родження дітей. Оце загальні наслідки атомової бомби на людське життя.

Досвід з Бікіні, чи то з 1. липня чи з 25. липня мав на цілі виказати, наскільки уживання атомової бомби може знищити боєву здатність краю чи держави. Перші вісти з цього досвіду не були ясні. Дехто навіть вислав звідомлення, що атомова бомба, яка вибухла під водою 25 липня, була сліпою бомбою і тому досвід вважається невдачею. Аж по 10 днях почали приходити вірні вісти, оперті на прослідженню наслідків вибуху і тоді як військові знавці, так і газетні кореспонденти подали холодну оцінку експерименту. Навіть самий президент Труман оприлюднив звіт, переданий йому знавцями і звернув увагу на далекосяглі наслідки уживання атомової бомби. Оці холодні оцінки зводяться до такого:

Атомова бомба, як одиниця сама в собі, не знищить світа, навіть не знищить армії ані фльоти за одним вибухом, та всетаки це є найстрашніша зброя. Вона має теж побічні властивости, які щойно мусять належно оцінити наука. З цього боку дивлячися, треба признати, що кошти, видані на досвід під Бікіні, виплатилися. Бомба може наробити більше шкоди в пристанях, де зібране більше число кораблів, ніж усяка інша, дотепер звісна зброя. Радіо-активність з ушкоджених кораблів ослабить всю залогу, наскільки вона не згине відразу, отже зробить оборону з цих кораблів неможливою. Це вказує на конечність будувати кораблі в такий спосіб, щоб захоронити їх від радіо-активности, наскільки це загалом можливе. Та, щоби кораблі захоронити перед масовим знищенням, треба їх тримати далеко один від одного, а це можливе десь на повному морю.

Отака то менше більше оцінка ділання бомби з Бікіні, про яку говорено, наперед, що вона може пробити діру в морському дні, а тоді вода рине у вічний вогонь в середині землі і земля вилетить в повітря. Говорено теж, що вибух порушить плесо моря, а филі виступлять з берегів і заллють континенти. Говорили ще й про інші можливости, одначе вони не здійснилися й тому людство відітхнуло й успокоїлося: бомба не є така страшна, як в початках здавалося.

Та проти цього [illegible] остеріг президент Труман, а опісля появилася осторога практичних людей. Ця осторога зводиться до таких висновків:

Досі нема виглядів на винайдення охорони проти ділання атомової бомби й тому її вжиток загрожує цивілізації. В майбутній війні не будуть скидати атомові бомби по одній, як це було в Гірошімі й Нагасакі в Японії, але тисячами і то відразу. Перша бомба коштувала щось два біліони долярів, бо треба було наперед побудувати фабрики й виспосажити наукові кабінети та лябораторії, одначе вже тепер можна виробити одну бомбу коштом одного міліона долярів. Хоч тайну виробу бомби знає досі лише наша країна, то недалекий вже час, оттак пять до десять літ, коли то інші краї чи народи будуть знати цю тайну. Напад ворога на чужу державу відбудеться з такою силою, що атомові бомби, скинені на міста й інші середовища, викличуть переполох серед населення і знищать склади харчів і матеріялів. Тоді навіть порозкидані по морю кораблі не зможуть дістати прожитку ні амуниції і стануть безужиточні в короткому часі.

Заключення з таких передбачувань ясне: треба подбати про міжнародню контролю атомової сили, а радше про виелімінування війни як способу вирішування непорозумінь і спорів між державами й народами.

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трильоґії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

29)

Про події в імперії довідалися в Ставці щойно за день до прибуття делеґації. Завинив у тому міністр імператорського Двору і Уділів, старий лис, ґенерал кінноти граф Фредерікс. Функції його при Верховному Головнокомандуючому-цареві полягали в щоденному докладі про ситуації в імперії. Про повстання в Петербурзі й Москві Фредерікс знав, та не хотів „дрібницями" царя клопотати! Фредеріксові доклади кінчалися шабльоновим „все спокійно в державі Вашої Величности" в той час, коли обі столиці перейшли від влади Тимчасового Уряду, а царська родина опинилася під арештом в Гатчині, чи Царському Селі. Цар довідався про революцію аж з місцевого Могилевського часопису!

Часу не гаючи, він рішив зректися влади за себе і сина, в користь брата Михайла Олександровича. Думська делеґація в подорожі ломила собі голови, як би то переконати царя акт зречення підписати, а цар ждав на делеґацію, щоб їй вже готовий акт зречення передати. Революція поглибилася, а до поглиблення причинився самий цар. І в Ставці ґенералітет й пальцем не поворушив, щоб царський авторитет боронити.

Нічого діяти. Вернулася делеґація переконувати нового царя, Михайла II, щоб прийняв владу. Так само колись, у тіж дні, рівно 303 роки тому, бояри переконували прийняти владу над Московським царством першого Романова, також Михайла.[20] 4. березня видав маніфест Михайло Олександрович. В принципі погоджувався імперією володіти, однак аж тоді, колиб обрав його імператором нарід. З дня видання цього другого маніфесту імперія російська в силу небхідности стала републикою.

Виїхати з столиці Паволоцькому пощастило разом з думською делеґацією. Спеціяльний поїзд з трьома тільки ваґонами, під охороною добірних чот війська і моряків, пригнався у Могилів другого березня зполудня. Зайняв Паволоцький йому відведений переділ і трохи не всю подорож проспав, — досипляв недоспане в столиці. Прокинувшися — на самоті передумував події кількох минулих днів, силувався вгадати недалеку майбутність. Його участь в революції старанно захована. В одному тільки часопису його імя згадано у звязку з виступом на чолі демонструючого робітництва, але у слідуючому виданні вістку спростовано, як неправдиву. Знак, що новій владі його поступування показалося занадто лівим, небеспечним. Не переймався тим. На „героя революції" він не кандидував. Більш клопотався тим, що знайде він у Кияві, в Україні? Чи підготоване українство до всяких несподіваних можливостей? Як поставиться громадянство до творення власної армії, до реформ? Чи й тепер буде благодушно виспівувати — „ми чужого не бажаєм, а свого не маєм?"

З Могилева стелився ґенералові шлях у дві сторони. Старий і Новий Бихови, Рогачів, Жлобин, Мозир, Овруч, Коростень, а звідти простісенько на Сарни й Антонівку, у нетри Пинських трясовин, звідки виїхав він всього днів десяток тому „полковником армії його імператорської величности", вертавсяж ґенералом військ республики. Хотілося побувати у Києві, запізнатися з громадськими українськими діячами, пізнати їхні бажання і стремління, може й піддати від себе думки й пляни, що діяти?

Паволоцький рішив у Жлобині пересісти на Либаво-Роменську залізницю, та на Гомель, Городню, Бахмач, Крути, загостити до Києва. Дві пересадки в Жлобині й Бахмачі, дорога подвійна, але нічого не вдієш, раз дороги будувалися так, що з кожного українського міста лекще попасти в Москву чи Петроград, чим у Київ. З такої Одеси, чи Херсону, міст далекого українського півдня, в північні столиці людина попадає без всяких пересадок і вичікувань, а от до Київа без пересадок і крутих змін напрямків ніяк не дістанещся! У давнину всі дороги вели до Риму, — теперішні дороги з України ведуть як не в Москву, то в Пітер, а Київ все у стороні... (Далі буде).

20) Між подіями 1613 і 1917 років існує подібність особливо в іменах. Перший Романов-Михайло і останній Михайло. Наслідник першого Олексій, останнього також Олексій, бо свого сина, Юрія, Михайло Олександрович не міг проголосити своїм наслідником з уваги на походження його матері. Першого обрано царем по вбивстві Григорія Отрепова, останній впав по вбивстві Григорія Распутіна. До вибору на царство перший жив в Іпатівському манастирі в Костромі, останнього замордовано в домі купця Іпатєва в Екатеринбурзі.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗАКАРЛЮЧКИ.

Коли хто заложить ланцюх на шию невільника, тоді другий його кінець самочинно заходить на шию його власника.

Тактовний чоловік вчасі розмови замовчить про це, що ви лише думаєте, а не договорите.

Приносить у жертву ціле людство

Вісти про масове мордування людей у Німеччині спонукали мислителів призадуматися над причинами цього явища. Появилися різні відповіди, у більшій частині на підставі здогадів. Аж британський офіцир, майор Г. Р. Тревор-Ропер, як здається, найшов правдиву відповідь на підставі спостережень. Він був на службі британської розвідчої служби і мав просліди́ти правду про смерть Гітлера. Вчасі слідства він брав на допити його бувших прибічників і заводив з ними довші розмови. Крім цього він мав теж нагоду переглянути протоколи з судової розправи над націстівськими злочинцями в Норембергу. Спеціяльну увагу звернув британець на особу Гайнріха Гімлера, якого Гітлер поставив шефом тайної поліції на цілу Німеччину.

Про цього Гімлера назбиралися леґенди й оповідання. Із них виходить, що це звірюка в людському тілі, яка мала на цілі лише одно: мордувати безпощадно людей, послугуючися при тім різними винаходами. Ці мордунства йшли аж до самого кінця володіння націстів і щойно перебрання влади Аліянтами положило кінець жахливим оргіям.

Тревор-Ропер, на підставі слідства каже, що Гімлер не був звірюкою, хоч він після вимордування шістьох міліонів жидів сказав, що це ще замало. Гімлер, як каже британець, не був навіть садистом, тобто людиною, що любується муками інших людей. У його вульканічнім характері не було нічого страшного. Він був спокійний, холодний, він не чув насолоди в людських муках. Він навіть був байдужний до мук, а коли хтось мав якесь співчуття з мученими людьми, то він не розумів, як це може бути. Коли Аліянти вже перемагали, Гімлер навіть приготовлявся вести з ними переговори в справі здачі, в тому переконанні, що він заступає Гітлера і має на це повновласть. Підчинені Гімлерові урядовці й службовики вважали його доброю людиною і його шанували. Ніхто проти нього не приготовляв змови, ніхто не бажав його смерти.

Про цю людину майор Тревор-Ропер видає осуд і каже: Щоби найти порівнання для діяльности й характеру Гімлера треба сягнути в історію. Там найдемо інквізиторів із часів середновіччя, там найдемо диктатора-протектора Англії Кромвеля і загалом людей, які творили революцію в імені якогось високого ідеалу. Вони так були задивлені в свій ідеал, що ніяка жертва для них не була завелика. У приватному житті такі реформатори були дуже совісними і точними. Так само совісно й точно вони сповняли свої реформаторські „обовязки".

Гімлер дістав від Гітлера науку, щоб чехів і росіян вважати за звірят. Він так і поводився супроти згаданих народів, а при одній нагоді сказав, що німці це найбільш людяний нарід, який дуже прилично поводиться з звірятами... А все те робив Гімлер на це, щоб завести на світі володіння панівної вищої раси, тобто переродженних і видосконалених німців, бо щойно тоді запанує щастя на світі.

Такий осуд видає британець про панівну німецьку клясу, тобто про націстів. Та є під теперішню пору на світі ще одна кляса людей, яка теж мріє про ущасливлення людства, а це російські комуністи. Вони в дечому різняться від націстів, а в дечому подібні до них як крапля води. Комуністи сховалися за залізну куртину і звідти придумують панування над світом. Про їхні методи за залізною заначісою знаємо вже дещо хочби з книжки Віктора Кравченка „Я вибрав свободу". Але їхню поведінку на Мировій Конференції в Парижі ще не було часу критично розглянути. Паризький кореспондент газети Ню Йорк Таймс, С. Л. Солзберґер, пробує подати приблизну аналізу цеї поведінки через порівнання її з поведінкою американською. Він приходить до висновку, що в світі існують під теперішню пору лише дві потуги, які мають рішальний вплив на долю людства, а це Совети й Америка. Обі ці нації мають свою систему, мають спільности й розбіжности. Вчасі війни йшла лише пропаґанда приязни між обома націями, й тому „приязний цензор" закривав те, що їх розєднувало. Одначе тепер настав час зробити білянс цих відносин. Солзберґер наводить слова одного американця, який добре знає росіян і він так їх представив: „Це люди, з якими із усіх людей на землі, найважче жити. Одначе ми не можемо виминути нашо долі. Ми мешкаємо на цій самій землі, отже, хочемо чи не хочемо, мусимо з ними мати звязки".

Опісля дописувач представляє трудноші співжиття з росіянами: пересічний росіянин вихований так, щоб підозрівати людей з Заходу, начеб то Захід хотів знищити Росію. Російський мужик вихований в неволі, не мав ніколи забезпеченого прожитку, отже для нього важніша економічна проблема, ніж свобода. Тому він не проміняє хліба, чи там обіцянки хліба за свободу. Московські володарі не перенялися своєю ідеольоґією що вони справді думають, що хтось змовляється проти них. Щоби не допустити до знищення їхньої ідеольоґії, вони вважають за конечне поширити її по цілому світі. Те, що вони досі зробили на Мировій Конференції, вказує, що вони до цього справді прямують. Вони так перенялися терпінням, якого вчасі війни зазнали словянські народи, що поза те, нічого не бачуть і про нікого іншого не думають, лише про себе. Вони не розуміють ніяк, що по війні вже нема пімсти; вони хочуть дістати в заплату за свої терпіння все: край, економічні добра, особисту забезпеку. В цьому бажанню вони так засліплені, що виробили собі окреме поняття на демократію і з цього приходять оце непереєднане становище росіян до цілого світа.

Із характеристики Солзберґера виходить, що комуністи, як націсти, теж засліплені в своїм ідеалі і не мають розуміння, що вони роблять комусь кривду, чи доконують насильства. Отже це знову свого роду кляса, яка хоче принести в жертву цілий світ для щастя... Кремля.

Від індійських стежок до модерних доріг

Історія американських доріг — від стежок за ранніх часів до модерних доріг, що прорізують цілу країну — це фактично частина історії розвитку цеї країни, її народу.

Перші американські кольоністи майже ніякої ролі не грали на початках тої історії, бо оселювалися вздовж берегів моря, чи глибоких річок, по яких могли плисти кораблі. Щойно коли стало тісно, коли бракувало доброї землі для розселення, почали прокладати дороги через праліси. Ці перші дороги були подібні скорше на стежки, ніж на дороги в сучасному розумінню, як про це говорить федеральна адміністрація шляхів.

На час Революційної Війни існувала дорога на яких 150 миль, від Атлянтійського океану до Апалачних гір. Майже всі дороги були в цьоу районі й до того примітивні, що в часі слоти, дощу, непрохидимі. Одна найбільша дорога проходила вздовж берега, від Портсмавт, Ню Гимпшир, до Саванна, Джорджія. Були, правда, ще дві дороги, що проходили горами. Ними користувалися вчасі війни за кольонії, в наслідок якої англійцям вдалося вирвати від французів долину річки Мисисипі. Але то були воєнні дороги, якими кольоністи майже не користувалися. Натомісць вони почали прокладати шляхи на захід, ніби вказавши напрямок будучим модерним шляхам.

Початки сучасним дорогам були покладені року 1792 — три роки після того як увійшла в життя Конституція Злучених Держав. Того року частина головної дороги з півночі на південь була вимощена камінням.

Року 1802 була відкрита для поселення територія вздовж річки Огайо й туди потягнулися переселенці зі своїм майном через гори, існуючими стежками. Року 1808 конґрес ухвалив спеціяльні фонди для поліпшення тих шляхів на захід. Це була перша, проложена федеральним урядом, дорога-„гайвей". На сьогодня та піонірська дорога складає частину федеральної дороги ч. 30.

Знамениті дороги через широкі долини, пустелі й гори на захід від Мисисипі в дійсности ніколи не були дорогами в широкому розумінні слова. Піоніри проклали дороги: Санта Фі (від міста Индепенденс в Мизурі, до тодішньої нової Мексиканської Републики); Ореґонську дорогу (до берегів Тихого океану); Каліфорнійську дорогу (що відходить від Ореґонської дороги на північний захід від Солт Лейк Сити); Мормонську дорогу до Солт Лейк Сиѓі. Тими дорогами можна було знайти брід через річку, чи прохід через гори.

Коли, за 50 років минулого століття сотки тисяч іміґрантів та переселенців — як прибувших з Европи, так і місцевих піонірів — пересувалися на захід, чимало доріг прокладалося також і на схід від Мисисипі. Тоді зявилися поштові вози-карети, якими можна було подорожувати як на сході так і на заході. Року 1830 збудовано першу залізницю, а з 1890 року почала швидко розростатися сітка залізних доріг. Проведено залізниці на захід, за чим слідувала пожвавлена кольонізація. Вже року 1850 чимало компаній, які тримали в своїх руках поштову, кінну транспортацію, збанкротувало. Цей спосіб транспорту відновився щойно в 90-тих роках. Навіть у 1912 році один історик жалівся, що американські дороги найгірші в світі.

Хоч загально говорять, що добрі дороги явилися внаслідок розвитку автомобілевого руху, проте це не так. Добрі дороги в цій країні зявилися в 90 роках тому, що вони були потрібні фармерам, які жили далеко від залізниць. Їм були потрібні добрі дороги для перевозу продуктів господарства. В той же час заявився новий спосіб переїзду — коло, „байсикл", що вимагав також добрих доріг. Вже пізніше розвиток автомобілевого руху ставив свої вимоги щодо поліпшення і поширення доріг. На сьогодня в цій країні є біля 30 міліонів різних автомобілів й доріг на 1,400,000 миль.

Заагльна Рада — ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БРУКЛИН, Н. Й.

На допомогу скитальцям.

Як з інших громад, так і з нашої подають час від часу звіти з різних збірок, які то висилаємо до Злученого Українського Допомогового Комітету в Філядельфії. Такий звіт разом з іменами жертводавців подаємо ще й цим разом. Отже, вислано тепер до Зл. У. А. Д. Комітету $145. З цього на лісту зібрано $84, а до пушок $40; з поминків було $21, котрі вже були проголошені.

Жертвували: Микола Цебрівський $12.50; по $10: Теодор Сорока і Юрій Ґабрик; по $5: Іван Мудрик, Петро Малицький, малий, Петро Пелех; по $2: Дмитро Скіцко, Григорій Борбуляк, Павло Слободян, Тимко Бодак, Гнат Цибрівський, А. Отенбрайт і Корейко; Семен Цебрівський $3; Корпач $1.50; по $1: Д. Цебрівський, Дисон, П. Свідзінська, М. Сколоаз, А. Пагут, Г. Білаш, М. Кіт, П. Дзьоба, П. Бобельник, П. Федик, І. Романчук, І. Савіцький, Г. Сидор, Г. Якимець, М. Хорко, М. Долгун, П. Шимко, Гість.

Анна Бодак.

ШЕРОН, ПА.

Для Українських Скитальців.

В невеличкій нашій громаді є одиниці, що піддержують національне українське огнище. При тяжкій праці пароха о. С. Мусійчука громада час від часу оживляє себе чимсь новим і свіжим. Недавно відсвяткували ми свій празник, а дня 28. липня співочо-драматичний кружок „Кобза" виставив дві комедії: „Свідки" і „Два домики і одна фіртка". Добре вивязались старші: Ф. Ясеновський, В. Волошин, М. Ґондер і його подруга Марія, В. Семрак, а з молодших панночки: Н. Мудрак, А. і К. Телявські і Г. Лисогір. Режисерував о. Мусійчук.

При нагодах всяких підприємств не забувають наші громадяни і за українських скитальців. Цього року зібрано $105 та переслано до Комітету в Філядельфії, Па. Зложили: Парохія Св. Івана $7, а по $10: Ю. Кульчицький, І. Лисогір (мол.), Дм. Жидик; по $5: І. Лисогір (ст.), В. Волошин, А. Куниш, Я. Цап, Т. Ворона, Ф. Ясеновський, П. Сірант, Л. Свелбар, Н. Тимочко, Д. Телявський, М. Цап, Р. Боґдан, о. С. Мусійчук; Іл. Возняк $2; а Я. Кибальник $1.

Громадянин.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

16. серпня 1906.

З УКРАЇНИ РОСІЙСЬКОЇ.

Довшу і вичерпну статтю під повищим заголовком прислав до „Свободи" Дмитро Дорошенко. У статті на вступі сказано: „Для багатьох на Україні було несподіванкою заснування в Державній Думі Українського Парляментарного Клюбу. Що найбільше можна було сподіватися, що в Думу пройдуть тільки кілька свідомих земляків... Тому, коли телеграф розголосив, що в Думі заснувалася українська фракція, до котрої приступило 40 членів, це викликало сензацію". Дописувач вичисляє між передовими послами імена таких осіб: проф. М. Ковалевський, І. Шраг, Літварьов, Сєєчін, Біляшевський, Чижевський, Шемет а з селян: Грабовецький, Зубченко, Онацький, Тарасенко. — Автор допису згадує про різнородну діяльність українського громадянства на Україні, а зокрема ще про заснування наукового журналу в московській мові, п. з. „Украинскій Вестнік" для освідомлення населення Росії про українські справи. Між співробітниками журналу вичислені: проф. М. Грушевський, проф. Д. Багалій, проф. Бодуен де Куртене, проф. Ф. Вовк, В. Гнатюк, В. Доманицький, О. Лотоцький, О. Русов, С. Русова, М. Туган-Барановський, Іван Франко, та ін. Редаґує „У. В." М. Славинський.

ПРО УКРАЇНЦІВ НА УГОРЩИНІ.

Статтю під згаданим заголовком, написану В. Гнатюком в журналі „Украинскій Вестнік" передає „Свобода" в українськім перекладі. Є там основні відомости про територію Карпатської України, її населення, культурний стан і проблиски народнього відродження. — У статті „Вісти з Галичини" представляється неприхильне наставлення австрійського уряду до національного розвитку галицьких українців ізза домінуючого становища польсько-шляхетської меншости.

ПСАЛОМ 140 У ПРИМІНЕННЮ ДО НАШОГО НАРОДУ.

Сава Чарнецький приноровлює псалом віршом, який починається словами: „Визволи нас Боже від людей неправих, від насильних, беззаконних, від катів лукавих. Від цих клятих вороженьків, що гострять лиш зуби і нагоди ожидають для нашої згуби".

ОГОЛОШЕННЯ.

Хочу женитись. Маю фарму зі всіми машинами. І. Б. Алберт Кеніон, Бритиш Коломбія, Канада. — Перше українське народне бюро праці та інформацій, офис веде А. Хромовський і Ко., 292 Іст Гавстон Ст., Ню Йорк, Н. Й. — Чи чули ви, що „Свобода" посилає гроші до старого краю? Хто пішле 50 долярів нараз, дістане в дарунку гарний календар. — Даремні фарми в Далекім Канадійськім Північнім Заході дає уряд. Там живе вже біля 100,000 українців і добре їм поводиться. Інформації дає тижневик „Канадійський Фармер у Винипегу.

Закарлючки.

Етикета, це штука, як тримати замкнені уста вчасі зівання.

Бережися гніву великого чоловіка, гомону юрби, чоловіка злої слави, вдовиці по третім чоловіці; вітру, що віє через дірку і... ворога, котрий з тобою поєднався.

Тісна приязнь з деспотами ніколи не є безпечною для вільної держави. — Демостен.

СУПЕР-СУПЕР БОМБЕР.—Говоримо про мир, а готуємось до війни. На таке вказує, між іншим, цей новий бомбер, що його бачимо на цій картині. Він має назву XB-36. Славні бомбери марки B-29, що покрились великою славою в останній війні, виглядають у порівнанні з цим новим великаном як які карлики. Цей великан може перелетіти без зупинку простір на 10,000 миль довгий.

КОМУНІКАТ
ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

Поіменний виказ жертводавців за місяць травень 1946.

Линдора, Па. Доп. Ком. при укр. прав. церкві $61. Жертвували по $5: М. Марків, А. Кулик, М. Павук, Д. Марків; по $2: І. Кадай, К. Ґалесті; М. Карпицький $1.50; А. Лончина $1.25; по $1: Я. Коник, А. Адамовська, А. Осипчук, П. Шубер, А. Лещак, Т. Циган, О. Шок, В. Янцький, А. Завацька, І. Марчишин, М. Біляк, Л. Пелць, М. Минта, В. Федачко, Е. Семетківський, К. Кулик, А. Митрик, К. Гошак, Г. Голяк, М. Марків, М. Бурка, М. Тимцьо, Ю. Севанич, С. Врановська, І. Митрик, К. Гринюх, О. Л. Кушнір, А. Гринюх, А. Минта; решта дрібними.

Мікіз Ракс, Па. І. Кіналь $5.

Майнерзвил, Па. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 265 УНС, $58. Зложили по $10: Тов. ім. Б. Хмельницького, Йосиф Коцюбка, Іван Мацюзак; по $5: О. Самець, І. Гузила, І. Коцюбка, Ю. Дронюк, Н. Бурачок; М. Мартинюк $3. І. Кочур $5. Григорій Паламар, збірка на весіллю Івана і Гелени Сентак, $22. Мих. Вайда і Анна Зулик передали збірку на весіллю Василя і Катерини Стеців, на збігців, $18.50.

Монесен, Па. Укр. прав. парохія св. О. Николая $71. Жертви зложені в часі „Свячене-го", о. Г. Пипюк $5; М. Куць $4; І. Фаль і М. Коваль по $3; В. Дацко $2.50; по $2: М. Чупіль, П. Янковський, Д. Маерник, М. Салач, П. Кудлик (ст.), Д. Проць, П. Проць, С. Лабойко, Є. Пипюк; по $1.50: С. Голящевський, Ю. і О. Фаль; по $1: В. Бляма, А. Чайка, І. Сплімен, І. Бачинський, А. Боївка, О. Боївка, А. Солян, М. Солян, А. Солян, А. Крицька, А. Крупиник, М. Платко, М. Швега, М. Коник, Р. Дацко, Ю. Фалібота, Ю. Кудлик, Ю. Янковська, П. Михальчо, Е. Сушко, А. Поломацканич, М. Стефанович, В. Гарадин, В. Сивик, А. Мейсик, О. Фігель, І. Коваль, Л. Швега, І. Дацко; решта дрібними.

Вилкс-Бері, Па. Від. 29 УНС $74. Зложили: Гавриїл Гетьман $10; по $5: І. Лекс, М. Олійник; І. Олійник $3; по $2: С. Гіозіо, П. Сторошко, М. Свиний, М. Гривняк, Г. Галайда, М. Хромчак, І. Петрочко, М. Радко, Т. Москалюк; М. Чорній $1.25; по $1: П. Протерахик, А. Камлун, М. Стемніцький, А. Клос, Н. Грицько, А. Сейбол, І. Лийко, А. Пажнік, І. Касиан, Д. Гуманик, П. Грозьо, Г. Юґас, М. Блуй, М. Сивулич, П. Тиньо, І. Німець, І. Інґмот, Т. Бумовчик, Т. Деморат, В. Адамчак, І. Кобеля, Е. Цварц, І. Баковський; решта дрібними.

Гановер, Па. О. Іван Бобяк, збірка в церкві $65.61. Зложили: Д. Олійник $5, а решта дрібними.

Нантикок, Па. Від. 81 Провидіння $53.50. Зложили по $5: о. І. Бобяк, П. Гриник; по $2: І. Свантко, А. Яхван; по $1: М. Верон, С. Шеремета, А. Хромчак, М. Мудрецький, А. Вайпа, І. Бережанський, С. Репак, М. Горган, І. Озога, А. Сапал, Т. Свантко, В. Свантко, П. Свантко, О. Сташинчук, І. Лийцюсь, Л. Варениця, І. Чорний, Т. Хомняк, І. Тилинцьо, К. Ларинтович, Г. Каплун, І. Вербіцький. И. Петро, І. Фроаель, М. Брезний, Я. Гальчак, П. Прожиралак, А. Камінська (ст.), А. Камінська (мол.), М. Ратко (ст.), В. Дзябяк, С. Ковалевич; решта дрібними. І. Савчук $1.

Николсон, Па. Теодозія, Павло і Петро Гімка на сироти $20.

Нортгемптон, Па. А. Потак $5.

Філядельфія, Па. Укр. Амер. Ветерани, Пост ч. 1 (М. Даргограф, ком.) $100. Прогресивний Амер. Укр. Клюб з каси $20, а від членів $11. Зложили по $2: Н. Воротчак і І. Харамбура; по $1: Г. Грищишин, М. Щегда, С. Станчак, Н. Гула, Т. Плашинський, М. Шегда, М. Шегда, І. Дикан $1. Тов. Укр. Амер. Горожан в Савт Філяд. на сироти $250. Е. Задорожна $2. Михайло Стасевич на сироти і на скитальців $100. Союз Українок, від. 41 (О. Штогрин) $10. Ю. Леснюк $10. К. Собко $1. С. Полохайло $5. Бр. св. Йосафата, від 5 Провидіння, на сироти $25. М. Матинюк $1. Сестр. Неп. Зач. Діви Марії, від. 11 Провидіння, $40. Бр. св. Йосафата, від. 5 Провидіння (С. Олесь) $75. Зложили: Іван Букайло $10; Степан Олесь $6; по $5: Г. Держак, В. Коцюбинський, Й. Рубаш, Г. Крисій, Н. Ощипко, А. І. Дудун, С. Крутий, М. Стефанів; по $3: М. Зін, П. Михальчук, Р. Мандзік; по $1: О. Горохівський, В. Волчанський, П. Павлюк, Д. Лобурак, В. Кудлак, О. Ланьош, Т. Борим, Д. Гендей, О. Олексяк, І. Борис. М. Омелян $5. Обоє Микола Кручен $10.

Френкфорт, Па. Укр. Доп. Комітет (П. Мосьондз) $150. Укр. Громада і Тов. ім. Ольги Басарабової (спільне свячене, збирали Евдокія Шпікула і Марія Горохівська) $64.10. Жертвували: Константин Шпікула $30; о. Н. Волянський $5; А. Горохівський $3; В. Павлівський $2; по $1: І. Онушкевич, О. Кульчицький, П. Мотрук, Н. Мельник, П. Березовська, Ю. Бурак, Боднар, І. Кузьман, І. Слободзян, П. Намака, Ю. Терпелюк, С. Сеньків, А. Терпелюк, Є. Воробець, М. Насевич, П. Коник, О. Гнидович, С. Дудун, І. Нипийвода, Н. Скрипняк, В. Гудз, М. Намака; дрібними $2.10. Онуфрій Волчек (жертви зложені з нагоди пошлюбної забави для своєї дочки Катерини Олійник з Найставну) $39.50. Жертвували по $5: обоє Олійники (родичі молодої) і О. Бабяк; по $2: М. Лютий, М. Гасяк, Б. Цаел, М. Бабій, М. Підгайна, В. і М. Горів; по $1: М. Мицьк, М. Марлаш, М. Гриньків, С. Чабан В. Мицьк, І. Олійник, І. Шалак, Е. Курлін, О. Келвей, А. Кейдан, С. Рабінсон, П. Рабінсон, П. Ксян, М. Бурий, К. Чаелс, О. Волчек; дрібними $1.50. Від. 62 УНС (В. Бідей, секр.) $112 (спис жертводавців був поміщений у „Свободі").

Питкерн, Па. Антоній Липчак $50.

Майнерсвил, Па. Відділ 172 Провидіння (Марія Верноскі) $80.55. Зложили по $10: від. 172 Пров., Сестр. Преч. Діви Марії; І. Мачузак $5; С. Верноскі $3; по $2: С. Бонколф, М. Лазарчук, В. Сарік; М. Савчак $1.50; по $1: І. Керцок, Ч. Керноскі, М. Мацик, І. Кочур, М. Галачі, Н. Демчер, Г. Бончак, А. Гердак, А. Гердак, М. Совгач, А. Сантаґ, І. Мичел, М. Кечмарк, І. Саміло, І. Сідай, С. Ласкі, Ф. Дайлин, А. А. Кресноскі, І. Федеранко, П. Улен, І. Депагиц, А. Круел, А. Стец, Т. Статут, М. Смелько, В. Галкеридж, І. Яворський, К. Білас, Т. Мачуті, М. Мюзик, М. Ковальчук, А. Семтронтус, Т. Кадішо, А. Вероник, М. Клепчик, А. Пелих, М. Рудик, А. Колайдий, П. Русял, Т. Ванішак; решта дрібними.

Реймі, Па. Укр. кат. церква Благовіщення П.Д.М. $21.11. Зложили: о. О. Ковальський $3.80; по $1: К. Булка, А. Бобзік, С. Фунданик, П. Сапан, Е. Токарчик, Ю. Суптерна; дрібними $15.11. Заплатили за пошту за пакунки $3.80.

Сейнт Бенедикт, Па. С. Король $5.

Шамокін, Па. Укр. Матери, дарунок з Дня Матери, $100. Зложили: Укр. Матери з Шамокін $80; д-р Волод. Котанчук і Тов. св. Анни по $10.

Шарпсвил, Па. Филип Ясновський $10.

Шенандоа, Па. о. Йосиф Ганяк $10. Бр. св. Володимира $21.50. Зложили по $5: Бр. св. Володимира (від. УНС), Е. Чорній; по $2: А. Мельник, Е. Монастирський, С. Гевчук, по $1: А. Гевчук, Ф. Попіло, М. Земга, І. Дудіш, Н. Максимчук; дрібними 50 ц.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо в початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

2646. Ревенко Назара від брата Семена з Великої України.

2647. Мись Василя і Анни з Бродів від Гладун (Тиблючинська) Марії (Тиблючєнської) Евген, іспит. дяк і диригент хору).

2648. Голубець Івана з села Мальговичі, Перемишль, Андрушко Андрія з с. Станиславчик, Шеремишль, від о. Сушко Василя з с. Германовичі, Перемишль.

2650. Коншиной від Перменко Алексія.

2651. Спяк Івана, Падла Василя від Падла Андрія.

2652. Перчук Прохора Васильович з Волині від Парчук Зіни і Володимира.

2653. Семочко Гері від Наконечний Ярослава.

2654. Мартинишин Павлини від Мартишин Марії.

2655. Говикович Романа зі Львова від д-р Берест Осипа.

2656. Бульба Івана з Уманщини від Буківський Якова.

2657. Ковалик Ангелини з с. Зоротовичі, Перемишль, від Співак Ольги.

Мікуляк Ваня і Василя з с. Зубрік, Новий Санч, від Мікуляк Антонини.

2658. Андрущків Федора з с. Дубівці, Збараж, від Серватівський Василя.

2659. Злонкевич Миколи і Івана від Литвин Григорія з с. Лукавця.

2660. Топільницька Розалії (Шишлик) зі Стратович, Дурич Віктора від Кочерган Олени (Дніпренко).

2661. Шеремта Павла і Урбан від Музика Павла з села Дмитровичі, Львів.

2662. Новосад Анни (Бла) з с. Біла Гора, Любачів, від Віла Теодозії.

2663. Лопатинський Володимира з Озерян, Чортків, від д-ра Лопатинський Зенона.

2664. Лавренюк Каленика з Волині від Жучок Андрія.

2665. До приятельки з Каменець Под. губ. від Камінська Анни.

2666. Судомляк-Парамей Анни з Лопатина від Чернихівський Григорія.

2667. Зубенко Степана, Лех Федора з с. Загутинь, Сянік, від Зубенко Івана.

2668. До кревняків з Теребовлі від Дроздик Михайла.

2669. Вус Федя з с. Чарчика, Зборів, від Вус Марії.

2670. Довженко Спиридона з Херсонщини від Мерзлікіна-Шкоденко Віри.

Нещико Василя і Семена Федорович від Котлярова-Нещко Уляни.

2671. Стець Івана з с. Рудавка, Сянік, від Стець Василя.

2674. Ключан Марії (Березовська) з Коломиї, Доднищька Погасі від Кахнікевич Івана.

2675. Прошак Івана і Анни з с. Підмонастир, Мукачів, від Нізовий Осипа.

2676. Кудрик Степана, Йопик-Тимкович Марії від Йопик Грогорія з Радехова.

2677. Мазяк Степана з с. Добрян, Стрий, від Мазяк Петра.

2678. Червінська Катерини з с. Боршевичі, Перемишль, від Червінський Осипа.

2679. Дубик Ілька і Миколи, Бать Ени від Огірко Петра з Любачева.

2680. Колега Дмитра від Грудень Михайла з с. Люблинець.

2681. Ковальчук Себастіяна з с. Росолівці, Ст. Конст., від Ковтанюк Филимона Давидів.

2682. Бакан Георгія від Дидь Семена.

2683. Герасим Василя з Поточиськ, Городенка, від Терлецький Володимира.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ДИВНІ НОВИНИ

Грамоту власности зaінтабульовано аж по 82 роках.

У Джерзі Ситі, у стейті Ню Джерзі, від Ню Йорком, купив Ніл МекКю від Джосефа С. Нойєса парцелю будівельну при Монмот Стріт ще 1. листопаду 1864 р. Згідно з правом зданжено акт перенесення власности — „дід" — і внесено до відповідного уряду для переписання в інтабуляційних книгах. Дня 13. серпня 1946 місто перебрало парцелю за неплачення податків. При цій нагоді виявилося, що інтабуляційна грамота з 1864 ще не перейшла через книги і тому щойно тепер переведено інтабуляцію. Урядовці обрахували, що на переписання діду треба було ждати не менше, як 29,870 днів. В часі, коли внесено дід до переписання відбувалася пердвиборча агітація на президента. Тоді кандидував Аврам Линколн і генерал МеклКелан. Дехто думає, що урядовець, який мав переписати грамоту, забув це зробити зогляду на передвиборче замішання. Парцеля перейшла на власність наслідника Френка Дофі, який не платив податку і місто перебрало її за довг.

ПОШИРЮЙТЕ „СВОБОДУ".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ню Йорк. — У звіті з діяльности Жіночої Секції З. У. А. Д. К. пропущено імена таких діяльних жінок: К. Моторна, М. Марусевич, М. Базиляк, М. Ригіль, Анна Бодак, А. Михайлів.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 9. серпня 1946 р. помер у 63. році життя
ДМИТРО НАДІЛЬНИЙ,
член Бр. св. О. Николая, від. 99 У. Н. Союзу в Вілкс-Бері, Па.
Покійний походив зо села Реклинець, пов. Жовква, Західна Україна. Полишив у смутку жену Марію і трое дітей: Івана, Анну, Михайла.
Похорон відбувся 12. серпня з погребового заведення до української гр.-кат. церкви і на цвинтар у Плейнс, Па. — В. П. П.!
Секретар.

ПОШУКУЮТЬ

ВЕРЕСТЮК АНДРІЙ, син Івана, з села Коростовичі, пов. Рогатин, який тепер живе на скитальщині в Австрії, шукає свого стрия **ЮРКА ВЕРЕСТЮКА.** Здається він живе в околицях Ню Йорку. Хто його знає, або він самий, будь ласка зголоситися на адресу: Werestiuk Andrij, D. P. Lager Murdorf, Judenburg, Steiermark, Austria. 157

ДОВГОЛІТНИЙ УЧИТЕЛЬ РІДНОЇ ШКОЛИ

що тепер у Баварії, прийме посаду при міцній громаді чи парохії сейчас після приїзду до Америки. Ласкаві Інтересованих прошу писати:
Rev. PETER ZURAWETZKY,
1741 Washington Avenue,
Bronx 57, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1432. Пригадка!

SUDDENLY THE MEANING OF THE SWASTIKA ON WOERTEL'S TORN COLLAR DAWNED ON THE CHIEF.

"QUICK! THE DRUMS!" CRIED THE CHIEF. "CALL BACK THE TRIBES!"

A MOMENT LATER THE WORLD'S OLDEST TELEGRAPH SYSTEM DRUMMED OUT THE RECALL.

WHILE FAR OUT ON THE TRAIL, THE STARTLED WARRIORS LISTENED.

-1432-

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Нагло в голові начальника прояснилося значіння свастики на подертім ковнірці Вертеля.

„Швидко! Бийте в бараба-ни!" — закликав начальник. „Відкличте назад племена!"

Хвилину пізніше найстарший на світі телеграф кликав уже назад войовників.

Хоч вояки були вже далеко в дорозі, вони здивовано слухали заклику.